

A SZIMBOLIKUS-MITOLOGIKUS LÁTÁSMÓD ÉS AZ ALLÚZIÓK SZEREPE FÜST MILÁN LEVÉL OIDIPÚSZ HALÁLÁRÓL C. VERSÉBEN

Tanulmányunk célja a szimbolikus-mitologikus tudástartalmak minél teljesebb feltárásával Füst Milán kiválasztott versének hipertextuális értelmezése. A vers és a hozzákapcsolt tudástartalmak szövegszerűségét meghatározott (stilisztikai, szövegtani) műveletekkel tudjuk megvalósítani. Ilyen művelet maga a hiperszöveg előállítás is, azaz a vers kiegészítése meghatározott, a versszöveggel inter- és hipertextuális kapcsolatban levő szövegrészletekkel és gondolati tartalmakkal (vö. Boda–Porkoláb 2012: 56–67 et passim). Mivel Füst Milán általunk kiválasztott versében számos mitológiai, valamint bibliai utalás és allúzió is található, különösen fontos művelet a vers elhelyezése egy (lehetséges) történetben, valamint a szöveg meghatározott részeinek metaforikus-szimbolikus értelmezése. Ez szükségessé teszi a vers filozófiai háttérének, ill. egyes pszichoanalitikai vonatkozásainak feltárását is.

1. Válogatott versek: versek átdolgozása

Füst Milán alkotói módszerének jellegzetes vonása volt azoknak a verseknek az átdolgozása, tökéletesítése, egyes részeit átírása, amelyekkel nem volt elégedett a „művészi teljesség követelménye” (Füst 1934b: 7) jegyében. Válogatott verseinek 1934-es előszavában írja, hogy „nem is minden régi versemet vetettem alá a bírálat s az új ihlet e munkájának, – akadt olyan is elég, amelyen ma sem találtam kivetnivalót. Amelyekben viszont már eleve akadt kifogásolnivalóm, azokat huszonöt év óta egyre javítgatom, csiszolgotom – s ezek már utolsó kötetemben is eredeti formájukhoz képest többé-kevésbé változott alakban jelentek meg” (Füst 1934b: 7–8). Később ezt mint egyfajta ars methodicát fogalmazza meg: „úgy látszik, művészi természetem legfőbb követelménye rajtam éppen az, hogy mindaddig csiszoljam-javítsam verseimet, amíg csak képes vagyok erre” (Füst 1947: 9). A szövegváltozatok összehasonlítása tartalmilag fontos szempontokat adhat a versek értelmezéséhez, és rávilágíthat az alkotás lélektanára is (B. Porkoláb 1992: 314). Füst Milán általunk kiválasztott versében a változtatás már a vers címében megtörténik: *Oidiposz* (1934a) → *Oidipúsz* (1997). Emellett az 1934-es, a *Nyugatban* megjelent változathoz képest további 24 kisebb-nagyobb módosítást tárhatunk fel. Ezek közül a **leglényegesebb, tartalmi jellegű változtatás** a vers 20–21. soraiban szerepel, amikor Füst Milán a „könnyű, dajna nők”-ről beszél: „*Hisz tudjuk, hogy hazudnak... / Mit gondoltak, nem tudom*” (1934a) → „*Hogy mit gondoltak? / Nem tudom, oh nem tudom*” (1997).